

**Aan**

Raadsgriffie

**Registratienummer / datum**

28 februari 2023

**Opgesteld door, telefoonnummer**

Joep van Belkom, 06 31020653

**Onderwerp**

Beantwoording toezegging onderzoek over isoleren en vleermuizen bij bespreken “Programma energie besparen woningen 2023-2030”

**Isolatie en vleermuizen**

*Toezegging van wethouder T. van Elferen (besluitronde (raadsvergadering) 01-02-2023).*

De toezegging luidt als volgt:

*“Het college stuurt het onderzoek aan de raad zodra het gereed is. Het gaat hier om het onderzoek over hoe de gemeente particulieren, naast het geven van informatie, kan faciliteren, bijv. door het opstellen van een soorten managementplan (SMP), het geven van een cursus aan isolatiepartijen of het beschikbaar stellen van nestkasten. Woningcorporaties (e.d.) houden hier al rekening mee door zelfstandig een ecologisch onderzoek uit te voeren en ontheffing aan te vragen bij de provincie. Bij de aanpak onder regie van de gemeente in actielijn 1 kan het gemeente op dit punt particuliere woningeigenaren faciliteren.”*

**Beantwoording**

Na-isolatie is een van de dingen die we stimuleren met de energietransitie, waardoor er conflict kan ontstaan met vleermuizen en hun levenscyclus. Veel vleermuizen verblijven in spouwmuren waar vaak na-isolatie in plaatsvindt. Er worden dan bolletjes van isolatiemateriaal in de muren gespoten, waardoor de verblijfplaats van de vleermuis die daar woont verloren gaat. Er zijn 6 soorten vleermuizen in Nederland die spouwmuren als verblijfplaats gebruiken. Een daarvan is de meervleermuis, waar in 2023 met het ‘Jaar van de meervleermuis’ extra aandacht voor is. De meest voorkomende soort is de gewone dwergvleermuis. Vleermuizen krijgen meestal maar één jong per jaar, wat hun populatie kwetsbaar maakt als er veel drukfactoren aanwezig zijn. Om goed rekening te kunnen houden met vleermuizen is het van groot belang (en wettelijk verplicht) om te weten waarvoor de vleermuissoort een object gebruikt, bijvoorbeeld voor een kraam-, winter- of paarverblijfplaats aanwezig zijn. Alleen zo kunnen het verdwijnen van verblijfplaatsen zoveel mogelijk worden voorkomen of kunnen afdoende mitigerende of compenserende maatregelen worden toegepast.

Het na-isoleren van particuliere woningen is landelijk een aandachtspunt omdat het aan de pandeigenaar zelf is om hier rekening mee te houden (wettelijk verplicht). Woningcorporaties (e.d.) houden hier al rekening mee door zelfstandig een ecologisch onderzoek uit te voeren en ontheffing aan te vragen bij de provincie. Echter kun je niet van particulieren verwachten dat er voor een individuele woning ecologisch onderzoek wordt gedaan aangezien hier hoge kosten bij komen kijken. We onderzoeken de volgende mogelijkheden hoe we als gemeente particulieren hierin kunnen faciliteren, namelijk middels:

- **Informatievoorziening**

Via ons Energieloket en de informatiebijeenkomsten wijzen we mensen erop dat er bij isolatie van de woning rekening gehouden moet worden met de bescherming van gebouwbewonende diersoorten (vleermuizen, gierzwaluw, huismus). Zie [Na-isoleren met zorg voor natuur | Regionaal Energieloket](#).

- **SMP**

Een SMP dat voldoet aan alle wettelijke eisen om een generieke ontheffing voor vleermuizen te krijgen is lastig, intensief en zeer kostbaar. Daarbij gaat het hier om een langdurig traject (~2 jaar) wat samen met de provincie (bevoegd gezag) dient te worden opgepakt. We gaan met de provincie in gesprek over de mogelijkheden hoe we als gemeente particulieren hierbij kunnen faciliteren. Zo kan er bijvoorbeeld worden gedacht aan een lichtere variant van het SMP, waarin minimaal de voorzorgsmaatregelen en compensatie is uitgewerkt voor particulieren. Hiervoor is het o.a. van belang dat we goed zicht krijgen op kraam- en massawinterverblijven (middels gemeente brede inventarisatie) en de potentie van verschillende woningtypes. Let wel, dit is nog onvoldoende om een gebiedsontheffing te krijgen, maar kan als onderlegger dienen bij een individuele ontheffingsaanvraag voor particulieren.

De provincie Utrecht werkt al enige tijd volgens een (pre)SMP waarbij de samenwerking wordt opgezocht met isolatiebedrijven, die particulieren faciliteren om hun woning meer natuurvriendelijke te isoleren. De provincie Overijssel heeft zich sinds kort hierbij aangesloten. De provincie Gelderland echter nog niet. Dit is wel iets wat we als optie aan de provincie willen voorleggen.

- **Aanbieden van een cursus aan isolatiebedrijven**

Zoals hierboven aangegeven werkt de provincie Utrecht al enige tijd volgens een (pre)SMP. Eén van de acties die ze hierin verrichten is het aanbieden van een training/cursus aan isolatiebedrijven. Op het moment zijn we aan het onderzoeken of we als gemeente een soortgelijke cursus kunnen aanbieden aan isolatiebedrijven die werkzaam zijn binnen de gemeente Nijmegen.

*Update: Het is mogelijk om zo'n cursus aan te bieden vanuit de gemeente. Daarbij is het wel van belang dat er duidelijk wordt gecommuniceerd dat deze cursus géén onderdeel uitmaakt van het (pre)smp verhaal, aangezien de provincie Gelderland hier (nog) niet mee werkt. We doen er dan ook goed aan om eerst het gesprek te voeren met de provincie Gelderland. Deze staat ingepland op 9 maart 2023. Mochten we dit uiteindelijk door willen zetten, dan dienen daar de benodigde kosten en capaciteit voor worden vrijgemaakt.*

- **Beschikbaar stellen nestkasten**

Dit is een optie. Echter zijn we huiverig over het idee om vleermuiskasten aan te bieden. Enerzijds, omdat er nog onvoldoende kennis is over het gebruik van dit soort voorzieningen en dus ook over het daadwerkelijke effect. Anderzijds, omdat we dan als gemeente de illusie wekken dat particulieren voldoende rekening houden met de aanwezigheid van vleermuizen (en dus de wettelijke verplichting), terwijl dit slechts één onderdeel van de wettelijke procedure omvat (het compensatie aspect). Heel plat gezegd bied je een alternatieve nestplaats aan voor vleermuizen die tijdens de uitgevoerde werkzaamheden al mogelijk zijn gedood.